

UTOPIA FOR THE 21ST CENTURY: CHALLENGES AND HOPES

It is a question of learning hope.

Ernst Bloch, *The Principle of Hope*

*Mankind and the world carry enough good future;
no plan is itself good without this fundamental belief within it.*

Ernst Bloch, *The Principle of Hope*

The thematic section *Utopia for the 21st Century: Challenges and Hopes* wishes to investigate the opportunities and hindrances that utopia faces in the 21st century. Having in mind the current state of affairs, we would like to launch an open dialogue that contributes to an exchange of ideas and a better understanding of utopia and its role in the present historical moment. Can utopia respond to numerous challenges and offer hope? How does utopian tradition contribute to the ongoing public debate on issues such as sustainability, sharing, ecology, education reform, in/equality, neoliberal capitalism, neo/post/colonialism, austerity measures, climate change, global warming, fast development of technology, AI? What kind of utopia would be most appropriate for the highly technologically developed world of the 21st century? Can utopia help us find an alternative to the present situation? Has utopia been defeated by antiutopia/ dystopia? Is a utopian counter-offensive possible, not only in literature but in general?

Four eminent utopian scholars – Nicole Pohl, Oxford Brookes University (UK) professor and editor of the scholarly journal *Utopian Studies*, Lyman Tower Sargent, professor emeritus at the University of Missouri-St. Louis (USA) and founding editor of *Utopian Studies*, Darko Suvin, professor emeritus at McGill University (Canada) and editor emeritus of the academic journal *Science Fiction Studies*, and Fredric Jameson, professor of Comparative Literature and the director of the Center for Critical Theory at Duke University (USA) – have readily accepted our invitation to take part in this interutopian dialogue that is in front of us. Sargent's "In Defense of Utopia", Jameson's "The Politics of Utopia", Suvin's "On Communism, Science Fiction, and Utopia: The Blagoevgrad Theses" and

Pohl's "The Sense of an Ending': Utopia in the Anthropocene" provide ample evidence that utopia is and has always been far more than a mere literary phenomenon.

Lyman Tower Sargent identifies utopia with hope in his very influential article, which is republished here with a newly added retrospective glance cast both on his earlier argumentation and our world today. Fredric Jameson, in his highly relevant paper originally published in *New Left Review*, raises the question of how we should "formulate the position of utopia with respect to the political". In his fresh theses read via Skype to the Blagoevgrad conference participants last year, which are here much extended, Darko Suvin scrutinizes antiutopia as entropy and counterrevolution. Lastly, but not the least, Nicole Pohl in her paper written specially for this thematic section discusses the dynamics of various utopian manifestations (eutopia, dystopia, antiutopia) which offer "their positions on the human/post-human/trans-human, the Anthropocene, on what is and what might come after".

On a more personal note, it is a great honour and pleasure to be the editor of the thematic section *Utopia for the 21st Century: Challenges and Hopes* and to bring, in this way, the leading utopian scholars to Serbia.

Dr Zorica Đergović-Joksimović, guest editor
Faculty of Philosophy
University of Novi Sad

***

УТОПИЈА ЗА 21. ВЕК: ИЗАЗОВИ И НАДАЊА

Одлучујуће је научити се надању.

Ернст Блох, *Принцип нада*

Људи као и свијети носе довољно добре будућности; ниједан план није добар сам, без ње њемељитије вјере у њ.

Ернст Блох, *Принцип нада*

Тема *Утопија за 21. век: Изазови и надања* покренут је с намером да укаже на прилике и препреке с којим се утопија суочава у 21. веку. Имајући на уму тренутну ситуацију, желели бисмо да подстакнемо отворен дијалог који би допринео размени идеја и бољем

разумевању утопије и њене улоге у садашњем историјском тренутку. Да ли утопија може да одговори на многобројне изазове и понуди наду? Како утопијска традиција доприноси текућој јавној дебасти о питањима као што су одрживост, дељење, не/равноправност, екологија, реформа образовања, неолиберални капитализам, нео/ пост/колонијализам, мере штедње, климатске промене, глобално отопљавање, убрзани технолошки развој, вештачка интелигенција? Каква би утопија била најподеснија за технолошки високоразвијени 21. век? Може ли нам утопија помоћи да пронађемо алтернативу садашњем стању? Да ли је утопију поразила антиутопија/ дистопија? Је ли утопијска контраофанзива могућа, не само у књижевности већ и опште?

Четворо еминентних изучавалаца утопије – Никол Пол, професорка универзитета Оксфорд Брукс (Уједињено Краљевство) и уредница научног часописа *Јутопијан студијес* [*Utopian Studies*], Лајман Тауер Сарџент, професор емеритус на универзитету Мисури – Сент Луис (Сједињене Америчке Државе) и некадашњи уредник-оснивач часописа *Јутопијан студијес* [*Utopian Studies*], Дарко Сувин, професор емеритус на универзитету Макгил (Канада) и уредник емеритус академског часописа *Сајенс фикшн студијес* [*Science Fiction Studies*], као и Фредрик Џејмсон, професор компаративне књижевности на универзитету Дјук и директор Центра за критичку теорију универзитета Дјук (Сједињене Америчке Државе) – радо су се одазвали позиву да узму учешћа у овом интерутопијском дијалогу који је пред нама. Радови „У одбрану утопије“ [“In Defense of Utopia”] Лајмана Тауера Сарџента, „Политика утопије“ [“The Politics of Utopia”] Фредрика Џејмсона, „О комунизму, научној фантастици и утопији: Благоевградске тезе“ [“On Communism, Science Fiction, and Utopia: The Blagoevgrad Theses”] Дарка Сувина, те “The Sense of an Ending”: Utopia in the Anthropocene“ [„Ово личи на крај: Утопија у антропоцену“] Никол Пол, пружају обиље доказа да утопија јесте, као што је и одувек била, много више од пуког књижевног феномена.

Лајман Тауер Сарџент поистовећује утопију с надом у свом веома утицајном чланку, који је овде прештампан с придодатим новим освртом на раније изнесене аргументе, као и на свет у коме данас живимо. Фредрик Џејмсон у свом изузетно значајном раду, првобитно објављеном у часопису *Њу Леффи Ривју*, поставља питање како да „формулишемо положај утопије у односу на политику и политичко“. У својим новим тезама, које је прошле године преко скајпа прочитао окупљенима на конференцији у Благоевграду, и које су овде знатно проширене, Дарко Сувин критички разматра антиутопију као ентропију и контрареволуцију. И најзад, али не и најмање важно, Никол Пол, у раду писаном специјално за овај темат расправља о динамизму различитих утопијских манифестација (еутопија, дистопија, антиутопија) које нам нуде „своје ставове о хуманистич-

ком/ постхуманистичком/ трансхуманистичком, антропоцену, о ономе што сада јесте и што би могло да уследи потом“.

Желела бих да ова уводна разматрања завршим у нешто личнијем тону. Велика ми је част и задовољство што сам добила прилику да приредим темат *Ушпија за 21. век: Иззови и надања* и да водеће изучаваоце утопије, на овај начин, доведем у Србију.

др Зорица Ђерговић-Јоксимовић, уредница темата

Филозофски факултет

Универзитет у Новом Саду